

## วิเคราะห์การสะท้อนสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์ที่กำกับโดย บง จุนโฮ

### Analysis on Reflection of Society in Movies Directed by Bong Joon-ho

ไรวินทร์ ทันอินทรอาจ. วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

ฉลองรัฐ เหมอมาลัยชลมารค. วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต

Raiwin Tun-Intara-Arj. College of Communication Arts, Rangsit University

Chalongrat Chermachonlamark. College of Communication Arts, Rangsit University

Email : twoklor7@gmail.com , chch\_ch@hotmail.com

Received: 31 October 2020 ; Revised: 16 December 2020 ; Accepted: 16 December 2020

#### บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “วิเคราะห์การสะท้อนสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์ที่กำกับโดย บง จุนโฮ” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการสะท้อนสังคมและภาษาภาพยนตร์ ที่ปรากฏในภาพยนตร์ที่กำกับและเขียนบทโดยผู้กำกับชาวเกาหลีใต้ บง จุนโฮ ซึ่งมีภาพยนตร์ที่นำมาศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 7 เรื่อง งานวิจัยชิ้นนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการศึกษาผ่านการวิเคราะห์ดัดบท (Textual Analysis)

ผลการวิจัยพบว่า ภาพยนตร์มีการสะท้อนสังคมเกาหลีใต้ในประเด็นที่สำคัญดังนี้ 1) ด้านเศรษฐกิจ เช่น ปัญหาการว่างงาน และความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ 2) ด้านการเมือง เช่น การคอร์รัปชัน และการถูกแทรกแซงจากต่างชาติ 3) ด้านสังคม เช่น ปัญหาชนชั้น และปัญหาอาชญากรรม 4) ด้านสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาการใช้สารเคมี และการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ

ผลการวิจัยด้านการใช้ภาษาภาพยนตร์ พบว่ามีการใช้ภาษาภาพยนตร์ที่สำคัญดังนี้ 1) ระยะเวลา มักมีการใช้ระยะเวลาที่หลากหลาย แต่ที่พบได้เป็นประจำคือ ขนาดระยะปานกลาง และภาพระยะไกล 2) การเคลื่อนกล้อง พบว่ามักใช้การเคลื่อนกล้องแบบถอยถอย เพื่อสร้างความตื่นเต้นให้กับเรื่องราว 3) มุมกล้อง พบว่ามักใช้มุมกล้องแบบมุมสูง และแบบมุมต่ำ 4) การจัดแสง พบว่า มักมีการจัดแสงแบบโทนมืดมากเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพื่อสื่อความหมายถึงปัญหาต่างๆในสังคม 5) การตัดต่อ พบว่ามักมีการตัดต่อตามเวลาจริงในภาพยนตร์ เพื่อให้เรื่องราวในภาพยนตร์มีความต่อเนื่องทางอารมณ์ 6) ฉากและสถานที่ พบว่ามักใช้ฉากเป็นเครื่องบ่งบอกชนชั้นหรือความแตกต่างทางสังคมของตัวละคร 7) เสียง พบว่ามักมีการใช้เสียงดนตรีจากวงออร์เคสตรา เพื่อเน้นบรรยากาศและสร้างอารมณ์ให้แก่ภาพยนตร์

**คำสำคัญ** ภาพยนตร์, ภาษาภาพยนตร์, สะท้อนสังคม

## Abstract

The research “Analysis on Reflection of Society in Movies Directed by Bong Joon-ho” aimed to study reflection of society and cinematic language in movies directed and scripted by Bong Joon-ho, a South Korean movie director. Seven movies of Bong Joon-ho were selected for studying. This research was a qualitative research and the methodology was textual analysis.

It was found that Bong Joon-ho's movies reflected the South Korean society on the following issues 1) Economic issues such as unemployment and economic inequality 2) Political issues such as corruption and interference from foreign countries 3) Social issues such as social classes and crimes 4) Environmental issues such as use of chemicals and climate change.

As for cinematic language, it was found that Bong Joon-ho oftentimes used the following cinematic languages 1) Shot size: His movies displayed various shot sizes, but the frequently-used shot size was medium shot and long shot. 2) Camera movement: Hand-held shot was often used to add excitement to the stories. 3) Camera angle: High angle and low angle techniques were frequently used. 4) Lighting setups: The lighting was oftentimes set in the dark tone to convey various problems in the society. 5) Editing: The director often chose universal time editing technique to allow emotional continuity in the movies. 6) Scenes and places: The displayed scenes represented and symbolized the social classes or different social backgrounds of characters. 7) Sound: The sound of orchestra bands was added to boost the atmosphere and emotions in the movies.

**Keywords** Film , Film Language , Reflection of Society

## บทนำ

ภาพยนตร์เรื่อง Parasite (2019) ผลงานภาพยนตร์ของผู้กำกับชาวเกาหลีใต้ บง จุนโฮ (Bong Joon-Ho) เป็นภาพยนตร์ที่มีความโดดเด่นในการช่วยสะท้อนสังคมเรื่องความเหลื่อมล้ำในประเทศเกาหลีใต้ ด้วยเนื้อหาที่ผู้ชมสามารถรับรู้และเข้าใจได้ไม่ยาก แต่ภายในเนื้อเรื่องก็แฝงไปด้วยประเด็นและเหตุการณ์ที่ผู้ชมคาดไม่ถึงอย่างมีชั้นเชิง จึงทำให้ได้เสียงตอบรับในแง่บวกทั้งด้านคำวิจารณ์และรายได้ ไม่เพียงแค่นั้น Parasite และ บง จุนโฮได้สร้างปรากฏการณ์และประวัติศาสตร์หน้าใหม่ของการภาพยนตร์ด้วยการคว้ารางวัลจากเวทีประกาศรางวัลระดับโลกกว่า 200 รางวัล และได้สร้างปรากฏการณ์ให้กับวงการอุตสาหกรรมภาพยนตร์เกาหลีใต้ด้วยการคว้ารางวัลปาล์มทองคำ (Palme d'Or) รางวัลที่ยิ่งใหญ่ที่สุดของงานเทศกาลภาพยนตร์เมืองคานส์ (Cannes Film Festival) ที่ประเทศฝรั่งเศส และในงานประกาศรางวัล Oscars ครั้งที่ 92 ที่ถือเป็นรางวัลทางภาพยนตร์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในโลก จัดโดยสถาบันศิลปะและวิชาการทางภาพยนตร์ (The Academy of Motion Picture Arts and Sciences - AMPAS) บง จุนโฮได้รับไปถึง 4 รางวัลใหญ่อีกทั้งยังเป็นครั้งแรกของภาพยนตร์ภาษาต่างประเทศที่ได้รับรางวัลภาพยนตร์ยอดเยี่ยมในเวทีแห่งนี้ตั้งแต่ก่อตั้งขึ้นมา ทำให้สไตล์ (Style) การทำภาพยนตร์และผลงานที่ผ่านมาของ บง จุนโฮได้รับความสนใจและถูกพูดถึงเป็นอย่างมากผลงานการกำกับภาพยนตร์ขนาดยาวที่ผ่านมาของเขาประกอบไปด้วยทั้งหมด 7 เรื่อง และในภาพยนตร์แต่ละเรื่องนั้น ล้วนมีเนื้อหาที่สะท้อนถึงสังคมในด้านต่าง ๆ แต่ถูกถ่ายทอดออกมาในบริบทที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละสถานการณ์ของแต่ละเรื่อง (กรุงเทพธุรกิจ, 2562; ณัฐนันท์ เจริญพันธ์, 2563)

กฤษดา เกิดดี (2541, น. 137-141) ได้อธิบายไว้ว่าจะมีตระกูลของภาพยนตร์ชนิดหนึ่งที่มีเนื้อหาเป็นการหยิบยกเอาประเด็นที่มีความขัดแย้งในสังคมมากล่าวถึงคือ “ภาพยนตร์สะท้อนปัญหาสังคม (The Social Problem Film)” ความหมายคือ จะเป็นภาพยนตร์ที่มีฉากเป็นเหตุการณ์ร่วมสมัย เนื้อหาจะต้องมุ่งเน้นไปที่ประเด็นความขัดแย้งในประเด็นปัญหาสังคม ซึ่งมีการยอมรับแล้วว่าเป็นปัญหาปัญหาดังกล่าวอาจเป็นไปได้ทั้งปัญหาภายในประเทศและปัญหาระหว่างประเทศ แต่ถึงแม้ภาพยนตร์สะท้อนปัญหาสังคมอาจจะเป็นผลงานที่ดูเคร่งเครียดและเป็นจริงเป็นจัง แต่เมื่อพิจารณาจากผลงานชั้นดีก็พบว่า ภาพยนตร์แนวนี้ประสบความสำเร็จทางด้านรายได้ไม่น้อย

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง “วิเคราะห์การสะท้อนสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์ที่กำกับโดย บง จุนโฮ” เนื่องจากการที่ตระหนักถึงสังคมในปัจจุบันที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ เกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อผู้คนบางกลุ่มในสังคมที่ผู้วิจัยพบเห็นได้อยู่บ่อยครั้งในชีวิตประจำวัน แต่ปัญหาเหล่านั้นส่วนใหญ่ก็ยังไม่ได้รับความสนใจเท่าที่ควร ถูกมองข้าม และไม่ได้ถูกแก้ไขเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม ถือเป็นเรื่องที่ทำให้สังคมในปัจจุบันเสื่อมถอยลงไปอย่างมาก และจะยิ่งทำให้สังคมเสื่อมถอยลงไปอีกในอนาคตอันใกล้หากไม่มีการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลง สื่อภาพยนตร์ถือเป็นสื่อที่สามารถถ่ายทอดปัญหาออกมาในรูปแบบความบันเทิง แล้วยังสามารถดึงดูด และสื่อสารกับคนในสังคมในวงกว้างได้ โดยมีลักษณะเป็นการจำลองสถานการณ์ หรือสะท้อนความเป็นไปที่เกิดขึ้นจริงในสังคม ผู้กำกับภาพยนตร์ที่ประสบความสำเร็จและถูกพูดถึงมากที่สุดในปี ค.ศ. 2019 - 2020 “บง จุนโฮ” ได้พิสูจน์แล้วว่าภาพยนตร์ของเขาเป็นอีกหนึ่งช่องทางที่สามารถสะท้อนเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นสังคม ไปสู่คนในสังคมในวงกว้างให้ได้รับรู้และสนใจว่ามีเหตุการณ์บางอย่างกำลังเกิดขึ้นในสังคม

### วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อวิเคราะห์การสะท้อนสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์ที่กำกับโดย บง จุนโฮ
- 2) เพื่อวิเคราะห์ภาษาภาพยนตร์ที่กำกับโดย บง จุนโฮ

### ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดระเบียบวิธีวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) ภายใต้กรอบแนวคิดทฤษฎี ภาพยนตร์กับการสะท้อนสังคม และ ภาษาภาพยนตร์ ที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์ขนาดยาวของ บง จุนโฮ ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 7 เรื่อง ได้แก่

- 1) Barking Dogs Never Bite (2000)
- 2) Memories of Murders (2003)
- 3) The Host (2006)
- 4) Mother (2009)
- 5) Snowpiercer (2013)
- 6) Okja (2017)
- 7) Parasite (2019)

รวมทั้งนำข้อมูลประเภทเอกสารทั้งหมดมาวิเคราะห์ เพื่อศึกษาถึงแง่มุมในการสะท้อนสังคมผ่านภาพยนตร์ของ บง จุนโฮให้ได้ผลตรงตามวัตถุประสงค์ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลของงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจะใช้การดูภาพยนตร์และบันทึกข้อมูลลงในแบบวิเคราะห์ ผ่านช่องทางการรับชมทั้ง ดีวีดี และการชมภาพยนตร์ออนไลน์อย่างถูกกฎหมาย (Video Streaming) นอกเหนือจากข้อมูลภายในภาพยนตร์แล้วยังใช้ข้อมูลประเภทเอกสารที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับตัว บง จุนโฮ และภาพยนตร์ของเขา จากทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ที่มาจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ รวมไปถึงตำราความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีด้านภาพยนตร์ และด้านปัญหาสังคม ที่สามารถนำมาใช้เป็นแหล่งข้อมูลในงานวิจัยชิ้นนี้ได้

## สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถแบ่งตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

### 1) การสะท้อนสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ

จากการศึกษาวิจัยพบว่า ภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ มักมีการสะท้อนสังคมในประเด็นที่สำคัญ ๆ ดังต่อไปนี้

1.1) ด้านเศรษฐกิจ พบว่ามักมีการสะท้อนถึงประเด็นที่สำคัญ 2 ประเด็นคือ การว่างงานและความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ เช่น การว่างงาน ที่ถูกสะท้อนออกมาในภาพยนตร์เรื่อง Parasite ผ่านครอบครัวคิม ที่ทั้ง 4 คนนั้นเป็นบุคคลว่างงาน แต่เมื่อคิม ก็อุ ลูกชายคนโตของครอบครัวได้มีโอกาสเข้าไปทำงานในบ้านของครอบครัวปาร์ค จึงเห็นช่องทางหางานให้คนในครอบครัว จึงใช้วิธีสกปรกเพื่อที่จะให้คนอื่น ๆ ในครอบครัวได้มีงานทำ เป็นต้น

ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ถูกสะท้อนออกมาในภาพยนตร์ทุกเรื่องของ บง จุนโฮ เพราะประเด็นในสังคมที่ บง จุนโฮ หยิบยกมาทำเป็นภาพยนตร์ ล้วนเป็นการพูดถึงความยากลำบากในการใช้ชีวิตของผู้ที่มีฐานะไม่ได้ดีนัก ที่มีความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก การถูกใช้อำนาจโดยมิชอบ การถูกปิดกั้นทางโอกาส และมักมีตัวละครที่เป็นกลุ่มคนที่ร่ำรวย หรือเป็นกลุ่มคนที่มีอำนาจมาเปรียบเทียบกับให้เห็นความต่างกัน หรือเป็นคู่ขัดแย้ง เช่น ในภาพยนตร์เรื่อง Snowpiercer ที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นอยู่แตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง เมื่อผู้ที่มีฐานะร่ำรวยสามารถซื้อชีวิตความเป็นอยู่ที่สุขสบายภายในขบวนรถไฟได้ แต่กลุ่มที่มีฐานะยากจนนั้นไม่มีสิทธิมีเสียงในการออกความเห็นใด ๆ ต้องทนทุกข์กับชีวิตที่ถูกกำหนดจากผู้ที่มีฐานะร่ำรวยเท่านั้น หรือในภาพยนตร์เรื่อง Parasite ที่มีเนื้อเรื่องเป็นการสะท้อนถึงความแตกต่างอย่างสิ้นเชิงระหว่างสองครอบครัวที่มีฐานะที่ร่ำรวย กับ ครอบครัวที่ยากจน เป็นต้น

1.2) ด้านการเมือง พบว่ามีการสะท้อนถึงประเด็นที่สำคัญ 3 ประเด็นคือ การคอร์รัปชัน การถูกแทรกแซงจากต่างชาติ และการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ

การคอร์รัปชัน มีการสะท้อนสังคมในประเด็นนี้อยู่ในภาพยนตร์หลายเรื่องของ บง จุนโฮ เช่น ในภาพยนตร์เรื่อง Barking Dogs Never Bite มีการสะท้อนถึงการจ่ายเงินใต้โต๊ะเพื่อที่จะได้เลื่อนตำแหน่งศาสตราจารย์ของยุน จู ซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่อง และในภาพยนตร์เรื่องอื่น ๆ ก็มีการสะท้อนในประเด็นนี้เช่นกัน เช่น ตัวละครปาร์ค ฮีบอง ภายในเรื่อง The Host ที่มีนิสัยชอบยัดเงินใต้โต๊ะเวลามีปัญหา หรือแม้กระทั่งตัวละคร ฮีจา ในภาพยนตร์เรื่อง Mother ที่ยอมทำทุกอย่าง โดยไม่สนว่าสิ่งนั้นจะเป็นสิ่งที่ผิดหรือถูก เพื่อให้ลูกชายของเขาหลุดพ้นจากคดีฆาตกรรม

การถูกแทรกแซงจากต่างชาติ ในภาพยนตร์เรื่อง The Host มีการสะท้อนสังคมในด้านนี้อย่างชัดเจน จะเห็นได้จากการที่รัฐบาลของเกาหลีได้นั้นอยู่ภายใต้การชักใยของอเมริกาจนไม่สนใจผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับประชาชน มีระบบการทำงานที่เป็นความลับชะงักงัน ปิดเบือนความจริง

ซึ่งแสดงถึงประชาธิปไตยที่ไม่แท้จริง

การปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐ ที่ถูกสะท้อนผ่านภาพยนตร์เรื่อง Memories of Murders และ Mother ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันในประเด็นนี้ คือเป็นการแสดงให้เห็นถึงการดำเนินงานที่สะเพร่าของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ที่รีบเร่งปิดคดีโดยที่พยานหลักฐานนั้นดูไม่สมเหตุสมผล รวมไปถึงการใช้อำนาจโดยมิชอบขณะปฏิบัติงานอีกด้วย

1.3) ด้านสังคม พบว่ามีการสะท้อนถึงประเด็นที่สำคัญ 5 ประเด็นคือ การละเมิดกฎของส่วนรวม ปัญหาอาชญากรรม ความบกพร่องทางร่างกาย เรื่องของชนชั้น และเรื่องการขาดแคลนอาหาร

การละเมิดกฎของส่วนรวม ได้ถูกสะท้อนผ่านภาพยนตร์เรื่อง Barking Dogs Never Bite ที่ได้หยิบยกประเด็นเรื่องการแอบนำสุนัขเข้ามาเลี้ยงภายในอพาร์ทเมนต์ ซึ่งเสียงเห่านั้นรบกวนผู้อยู่อาศัยคนอื่นอย่างมาก รวมไปถึงประเด็นเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่นการแยกขยะ และการแอบใช้พื้นที่ เป็นต้น

ปัญหาอาชญากรรม ได้ถูกสะท้อนผ่านภาพยนตร์เรื่อง Memories of Murders ที่หยิบยกเอาเหตุการณ์จริงที่เป็นคดีฆาตกรรมต่อเนื่องคดีแรกของเกาหลีใต้ ในปี 1986 มาทำเป็นภาพยนตร์ เหตุการณ์คือ มีการพบศพหญิงสาวถูกฆาตกรรมทั้งไว้ที่ริมท้องนา ศพนั้นถูกมัดมือไขว้หลัง ในปากคาบสิ่งของเขาไว้ และมีกางเกงในของผู้ตายครอบไว้ที่ศีรษะ ตรวจสภาพศพพบว่ามีร่องรอยของการโดนข่มขืนและสิ่งของต่าง ๆ ที่ใช้ในการก่อคดีล้วนแต่เป็นทรัพย์สินของผู้เสียชีวิตทั้งสิ้น หลังจากนั้นไม่นานก็พบศพที่ 2 ศพที่ 3 ตามมาอีกเรื่อย ๆ และในภาพยนตร์เรื่อง Mother ที่มีการสะท้อนประเด็นนี้ โดยเหตุการณ์ในภาพยนตร์มีเด็กสาวคนหนึ่งถูกฆาตกรรม ที่ โดจุน ตัวละครเอกของเรื่องต้องตกเป็นผู้ต้องหาในคดีนี้ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของเรื่องราวต่าง ๆ

ความบกพร่องทางร่างกาย ถูกสะท้อนผ่านตัวละคร โดจุน ในภาพยนตร์เรื่อง Mother ซึ่งเป็นตัวละครเอกของเรื่องที่เป็นผู้ที่มีอาการพิการทางสมอง ที่เป็นส่วนสำคัญอย่างมากต่อการดำเนินเรื่องของภาพยนตร์เรื่องนี้

เรื่องชนชั้น ถูกสะท้อนผ่านภาพยนตร์ทุกเรื่องของบงจุนโฮ เช่น ในภาพยนตร์เรื่อง Snowpiercer ที่มีการแบ่งแยกการเป็นอยู่ระหว่างกลุ่มที่มีฐานะดีหรืออภิสิทธิ์ชน จะได้อยู่แถวหน้าของขบวนรถไฟ มีการเข้าถึงทรัพยากรที่ดีกว่า มีความเป็นอยู่ที่ดีกว่า แต่กลับกันกลุ่มคนที่มีฐานะยากจนจะได้กินเพียงเศษอาหาร มีความเป็นอยู่ที่แออัด ไม่มีโอกาสได้เข้าถึงทรัพยากรต่าง ๆ และถูกกดขี่จากกลุ่มที่มีฐานะดีเป็นอย่างมาก และในภาพยนตร์เรื่อง Parasite ที่มีการสะท้อนเชิงเปรียบเทียบผ่านครอบครัวปาร์ค และครอบครัว คิม ที่มีความแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง ทั้งเรื่องที่อยู่อาศัย การแต่งกาย หน้าทีการงาน การเข้าถึงโอกาส ลักษณะนิสัย อาหารการกิน รวมไปถึงเรื่องของกลิ่นตัว

เรื่องการขาดแคลนอาหาร ถูกสะท้อนผ่านภาพยนตร์เรื่อง Okja ที่เป็นการพูดถึงการบริโภคเนื้อสัตว์ ธุรกิจอาหาร โรงฆ่าสัตว์ อย่างตรงไปตรงมา ภายในเรื่องแสดงให้เห็นถึงอนาคตเมื่อจำนวนของประชากรมนุษย์มีมากขึ้น การต้องการอาหารที่เพียงพอเป็นเรื่องที่จำเป็นอย่างมาก แต่ด้วยการเลี้ยงสัตว์แบบเดิม ๆ นั้นสร้างผลกระทบมากมายต่อระบบนิเวศ และอาจจะไม่เพียงพอต่อความต้องการของมนุษย์ จึงมีวิธีการผลิตอาหารในรูปแบบใหม่ ๆ เกิดขึ้นมากมาย ซึ่งในภาพยนตร์เป็นการพูดถึงประเด็นการตัดต่อพันธุกรรมสัตว์เพื่อแก้ปัญหา

1.4) ด้านสภาวะแวดล้อม พบว่ามีการสะท้อนถึงประเด็นที่สำคัญ 2 ประเด็นคือ การปนเปื้อนของสารเคมี และการเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ

การปนเปื้อนของสารเคมี ภายในภาพยนตร์เรื่อง The Host มีการสะท้อนเรื่องที่มีการลักลอบเทสารเคมีที่เป็นอันตรายลงแม่น้ำ ของบริษัทมักง่ายแห่งหนึ่ง ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้เกิดสัตว์ประหลาดยักษ์ขึ้นมา และออกอาละวาดทำร้ายผู้คนภายในเรื่อง รวมไปถึงการใช้สารเคมีมากำจัดสัตว์ประหลาดยักษ์ที่เมื่อใช้แล้วจะส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ และมนุษย์

การเปลี่ยนแปลงของสภาพอากาศ ถูกสะท้อนในภาพยนตร์เรื่อง Snowpiercer ซึ่งเป็นสถานการณ์หลักของเรื่อง คือ การเล่าถึงโลกที่เข้าสู่ยุคน้ำแข็ง เนื่องจากพฤติกรรมของมนุษย์ ทั้งการเพิ่มขึ้นของประชากร การบริโภค หรือการทำสงคราม เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้สิ่งมีชีวิตทุกสายพันธุ์ล้มสลาย มีเพียงรถไฟที่ชื่อว่า Snowpiercer เท่านั้นที่จะมีสิ่งมีชีวิตยังอาศัยอยู่ภายในนั้นได้

## 2) การใช้ภาษาภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ

จากการศึกษาวิจัย พบว่าการใช้ภาษาภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ มีลักษณะดังต่อไปนี้

2.1) ระยะเวลา ภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ มักมีการใช้ขนาดภาพที่หลากหลาย โดยขนาดภาพที่พบได้เป็นประจำคือ ภาพระยะปานกลาง (Medium Shot) และภาพระยะไกล (Long Shot) เนื่องจากภาพยนตร์ของเขา มีเนื้อหาเป็นการสะท้อนถึงสังคมผ่านการกระทำของตัวละคร ภาพระยะปานกลาง และภาพระยะไกลจึงเหมาะสมในการช่วยถ่ายทอดถึงเรื่องราวและรายละเอียดในภาพยนตร์ของเขาได้เป็นอย่างดี

2.2) การเคลื่อนกล้อง นอกจากการเคลื่อนกล้องในแนวราบ (Pan) และ การเคลื่อนกล้องในแนวดิ่ง (Till) ที่เป็นการเคลื่อนกล้องพื้นฐานที่พบได้ทั่วไปในภาพยนตร์ทุก ๆ เรื่องแล้ว บง จุนโฮ มักใช้การเคลื่อนกล้อง โดยการให้ช่างภาพถือกล้องถ่ายภาพยนตร์บนมือ (Hand-Held Shot) เพื่อสร้างความตื่นเต้นสมจริง และเพื่อให้ผู้ชมมีความรู้สึกร่วมไปกับตัวละครในภาพยนตร์

2.3) มุมกล้อง พบว่า บง จุนโฮ มักใช้มุมกล้อง ค่อนข้างหลากหลาย เนื่องจากเนื้อเรื่องของภาพยนตร์เป็นการสะท้อนและเสียดสีถึงการกระทำที่ไม่ถูกต้องของคนในสังคม มุมกล้องจึงช่วยสร้างอารมณ์ของเนื้อเรื่องแต่ละตอนได้อย่างมาก นอกจากมุมกล้องที่เป็นภาพระดับสายตา (Eye-Level Shot) , ภาพมุมต่ำ (Low Angle) , ภาพมุมสูง (High Angle) ที่ถูกใช้ในแต่ละสถานการณ์เป็นประจำแล้ว ภาพมุมเอียง (Oblique Angle) ก็ยังพบได้บ่อยเช่นกันในช่วงที่ตัวละครกำลังมีปัญหา

2.4) การจัดแสง พบว่า บง จุนโฮ มักมีการจัดแสงแบบโทนมืดมากเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพื่อช่วยสร้างบรรยากาศที่ตึงเครียด ลึกลับ สยองขวัญ ความชั่วร้าย ความหวาดกลัว ซึ่งเหมาะสมเนื้อเรื่องและปัญหาต่าง ๆ ในภาพยนตร์แต่ละเรื่องของเขาได้ดี

2.5) การตัดต่อและลำดับภาพ พบว่าภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ มักมีการตัดต่อตามเวลาจริงในภาพยนตร์ (Universal Time) เพื่อให้เรื่องราวในภาพยนตร์มีความต่อเนื่องทางอารมณ์

2.6) ฉากและสถานที่ บง จุนโฮ มักใช้สถานที่เป็นการบ่งบอกถึงชนชั้นที่แตกต่างโดยการแบ่งจากระดับสูงกับต่ำ ด้านหน้ากับด้านหลัง หรือในเมืองกับนอกเมือง และเรื่องราวที่เล่าต่าง ๆ มักเกิดเหตุในที่ลับตาคนที่อยู่ใต้ดิน พื้นที่รกร้าง หรือด้านหลังของสถานที่เสมอ

2.7) เสียง พบว่าภายในภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ มักมีการใช้เสียงดนตรีจากวงออร์เคสตรา (Orchestra) มาช่วยสร้างบรรยากาศและอารมณ์ในภาพยนตร์ให้ชัดเจนขึ้น โดยที่ภาพยนตร์แต่ละเรื่องแต่ละเหตุการณ์ก็จะมีเสียงดนตรีขึ้นเอกที่ต่างกันไป เช่น การใช้เสียงของเปียโน (Piano) หรือกีตาร์ (Guitar) เป็นเสียงเด่นในการสร้างอารมณ์ เป็นต้น

## อภิปรายผล

1) การสะท้อนสังคมที่ปรากฏในภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ จะมีจุดเด่นที่เหมือนกันอยู่ในภาพยนตร์ทุกเรื่อง คือเรื่องของชนชั้น และความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ เนื้อเรื่องในภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ มักสะท้อนผ่านตัวละครที่เป็นชนชั้นที่มีรายได้น้อย มีความเป็นอยู่ไม่ได้ดีนัก แต่ต้องเผชิญกับปัญหาหรือความขัดแย้งที่ใหญ่เกินตัว ทั้งนี้ภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ ไม่ได้มีเนื้อหาโจมตี หรือกล่าวหาว่าชนชั้นไหนเป็นฝ่ายถูกหรือฝ่ายผิดซะทีเดียว เพราะในภาพยนตร์แต่ละเรื่องมักแสดงให้เห็นถึงมุมมองในจิตใจของตัวละครที่เป็นผู้ถูกกระทำที่เป็นชนชั้นที่มีรายได้น้อยอยู่ด้วยเช่นกัน แต่นั่นก็ไม่ได้เกิดจากที่พวกเขาเป็นคนชั่วร้าย ภาพยนตร์มักแสดงให้เห็นว่าการกระทำแต่ละอย่างของตัวละครนั้นเกิดจากระบบที่บิดเบี้ยว ที่เป็นส่วนผลักดันและกดดันตัวละคร เช่นเดียวกับตัวละครที่เป็นชนชั้นที่มีรายได้สูงก็ไม่ใช่ว่าชั่วร้ายเช่นกัน เพียงแค่พวกเขาสงใจแต่ตัวเองและผู้คนที่อยู่รอบตัวเขา จนไม่สนใจสังคมและคนทุกข์ยากรอบตัว

นอกจากเรื่องของชนชั้น และความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่ปรากฏในภาพยนตร์ทุกเรื่องของเขาล้วนแล้ว ภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ ยังสะท้อนสังคมในด้านอื่น ๆ ที่เป็นประเด็นที่สำคัญในสังคมทั้งประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อมที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง The Host และ Snowpiercer หรือประเด็นเรื่องปัญหาอาชญากรรมที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง Memories of Murders และ Mother รวมไปถึงการละเมิดกฎหมายของส่วนรวม ที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง Barking Dogs Never Bite แม้กระทั่งเรื่องการขาดแคลนอาหาร ที่ปรากฏในภาพยนตร์เรื่อง Okja จึงกล่าวได้ว่าภาพยนตร์ทุกเรื่องของเขามีประเด็นทางสังคมเป็นเรื่องราวหลักในการดำเนินเนื้อเรื่องในภาพยนตร์ และในทุก ๆ เรื่องก็ไม่ได้มีการพูดถึงเพียงประเด็นใดประเด็นหนึ่ง แต่เป็นการนำหลายประเด็นทางสังคมทั้งประเด็นที่เป็นเรื่องใหญ่ ๆ และเรื่องที่อยู่เป็นประเด็นเล็กน้อยมาผสมผสานให้เกิดเรื่องราวที่น่าสนใจและชวนติดตาม สอดคล้องกับที่ บดินทร์ เทพรัตน์ (2563) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ ทุกเรื่องล้วนมีประเด็นทางสังคมการเมือง มันเป็นความสนุกของเขาในการสอดแทรกประเด็นทางสังคมลงไปในจุดต่าง ๆ ของภาพยนตร์ ด้วยเหตุผลว่า เกาหลีเป็นประเทศที่มีพลวัตและความเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาเหตุนี้เวลาที่เขาลงลึกไปในตัวละครแต่ละตัว เขาจึงไม่สามารถแยกตัวละครออกจากบริบททางประวัติศาสตร์และสังคมของประเทศได้ ซึ่งนั่นนำไปสู่การวิพากษ์สังคมในภาพยนตร์ของเขา และได้กลายเป็นแบบแผนเฉพาะในการเขียนบทของเขาที่ปรากฏในภาพยนตร์ทุกเรื่องที่เขากำกับ

2) การใช้ภาษาภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ นั้น มีความพิถีพิถันในการถ่ายทอดเนื้อหาสาระ และประเด็นที่ต้องการสื่อสารกับผู้ชมให้เข้าใจได้ง่าย ในขณะเดียวกันก็ไม่ทิ้งการสร้างคุณค่าทางศิลปะให้เกิดกับตัวภาพยนตร์ด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นการใช้มุมกล้อง ระยะเวลา การเคลื่อนไหว และการจัดแสง ที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่องในแต่ละตอนในภาพยนตร์ได้เป็นอย่างดี ทำให้ผู้ชมรับรู้ถึงอารมณ์ในภาพยนตร์และมีความรู้สึกร่วมอย่างต่อเนื่อง หรือแม้กระทั่งฉากในภาพยนตร์ของเขา ที่ช่วยบ่งบอกถึงสถานะของตัวละครและสถานการณ์ของเรื่องในแต่ละช่วงตอนได้อย่างเหมาะสม รวมไปถึงเรื่องเสียงที่มีการใช้เสียงดนตรีจากวงออร์เคสตรา (Orchestra) มาช่วยสร้างบรรยากาศและอารมณ์ในภาพยนตร์ได้อย่างกลมกลืนและแนบเนียนไปกับเนื้อเรื่อง โดยที่ไม่ทำให้ผู้ชมรู้สึกว่าเป็นการขัดจังหวะในการชมภาพยนตร์ อำนาจ เกิดเทพ (2562) ได้กล่าวไว้ว่า แม้ประเด็นที่ บง จุนโฮ ต้องการจะสื่อสารออกมาจะค่อนข้างหนัก แต่กระนั้นภาพยนตร์ที่เขาทำออกมามากับดูสนุก ไม่ได้รู้สึกน่าเบื่อ แม้บางครั้งอาจจะมีความรู้สึกอึดอัดอยู่บ้างก็ตามแต่ที่สำคัญก็คือ สาร และ สาระ ที่เขาต้องการสื่อให้ผู้ชมส่วนใหญ่ต่างก็ได้รับไปเต็ม ๆ แบบไม่ต้องไปตีความอะไรกันให้สับสนวุ่นวาย

นอกจากนั้นการใช้ภาษาภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ ในการกำกับภาพยนตร์แต่ละเรื่องของเขาเป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ เพราะสามารถทำออกมาให้เกิดคุณค่าทั้งด้านศิลปะ ด้านสังคม ด้านรายได้ รวมไปถึงด้านรางวัล ธีพีสิฐ มหานีรานนท์ (2563) ได้กล่าวถึงภาพยนตร์เรื่อง Parasite ผลงานภาพยนตร์เรื่องล่าสุดของ บง จุนโฮ ไว้ว่า ถือเป็นการสร้างประวัติศาสตร์ครั้งสำคัญด้วยการคว้ารางวัลใหญ่ที่สุดในสาขา ภาพยนตร์ยอดเยี่ยมในงานประกาศผลรางวัลออสการ์ (Oscars) ครั้งที่ 92 เมื่อช่วงต้นปีที่ผ่านมา นับเป็นภาพยนตร์จากเอเชียเรื่องแรกที่สามารถทำได้บนเวทีรางวัลชั้นนำด้านภาพยนตร์ของสหรัฐอเมริกา โดยถือเป็นการตอกย้ำปรากฏการณ์ความนิยมข้ามทวีปของตัวภาพยนตร์อย่างสวยงามสดงดงาม หลังชนะรางวัล ‘ปาล์มทองคำ’ (Palme d’Or) อันทรงเกียรติจากเทศกาลภาพยนตร์เมืองคานส์มาเมื่อกลางปี 2019 และจนถึงตอนนี้ Parasite ก็กวาดเงินจากการออกฉายทั่วโลกไปมากกว่า 266 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

### ข้อเสนอแนะ

#### 1) ข้อเสนอแนะสำหรับนักวิชาชีพ

1.1) เทคนิคการกำกับภาพยนตร์ของ บง จุนโฮ มีความหลากหลาย และสามารถช่วยถ่ายทอดเนื้อเรื่องของภาพยนตร์ได้เป็นอย่างดี วงการภาพยนตร์ไทยสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมภาพยนตร์ไทยให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

1.2) วงการผลิตละครโทรทัศน์ของไทย สามารถนำองค์ความรู้เรื่อง การสะท้อนสังคมไปประยุกต์ใช้ในการผลิตละครไทยได้

#### 2) ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1) ควรมีการศึกษาถึงงานภาพยนตร์ของผู้กำกับคนอื่นที่มีเนื้อหาเป็นการสะท้อนสังคม เพื่อจะได้ทราบถึงเนื้อหาประเด็นทางสังคม และภาษาภาพยนตร์ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

2.2) ควรมีการศึกษาการสะท้อนสังคมผ่านสื่อชนิดอื่น ๆ เช่น ละครโทรทัศน์ หรือซีรีส์ เพื่อที่จะได้ทราบถึงวิธีการ และมุมมองในการสะท้อนสังคมที่แตกต่างจากสื่อภาพยนตร์

### บรรณานุกรม

- กฤษดา เกิดดี. (2541). *ประวัติศาสตร์ภาพยนตร์: การศึกษาว่าด้วย 10 ตระกูลสำคัญ*. กรุงเทพฯ: ห้องภาพสุวรรณ.
- จรัญ พรหมอยู่. (2541). *การศึกษาปัญหาสังคม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ณัฐนันท์ เฉลิมพนัส. (2563). บงจุนโฮคนบ้าหนังสังคมวิทยาปัญหาชนชั้น และ รางวัลออสการ์ที่อยู่แค่เอื้อม. *The Standard*. สืบค้นเมื่อ 7 กุมภาพันธ์ 2563. จาก <https://thestandard.co/bong-joon-ho/>
- ทีมข่าวกรุงเทพธุรกิจ. (2563). เปิดบทสัมภาษณ์บงจุนโฮผู้นำ 'PARASITE' ผงาดเวทีออสการ์ 2020. *กรุงเทพธุรกิจออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 10 กุมภาพันธ์ 2563. จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/865688>
- ธีพิสิฐ มหานีรานนท์ (2563). บ้านสูง เมืองต่ำ : ถอดความหนังเอเชียรางวัลออสการ์ ผ่านงานสร้าง 'ชั้นบันได' แบบ 'ชนชั้นปรสิต'. *The Urbanis*. สืบค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2563. จาก <https://theurbanis.com/public-realm/06/10/2020/3335>
- บดินทร์ เทพรัตน์. (2563). บงจุนโฮ: ผู้กำกับกับ Parasite ที่ชวนก้าวข้ามขีดไต่เตสเพื่อค้นหาเมจิกของภาพยนตร์. *The People*. สืบค้นเมื่อ 22 มกราคม 2563. จาก <https://thepeople.co/bong-joon-ho-parasite-director/>
- อำนาจ เกิดเทพ (2562). “บงจุนโฮ” ผู้กำกับที่ทำให้หนังรางวัล-หนังดี ดูรู้เรื่อง. *ผู้จัดการออนไลน์*. สืบค้นเมื่อ 25 กรกฎาคม 2562. จาก <https://mgronline.com/entertainment/detail/9620000070458>